

Zaaknr. : 17.ZK04569/17.B0238

Kenmerk : 17IT028876

Barcode :

Begroting 2018

Doel van de notitie: Besluitvorming door het algemeen bestuur over vaststelling van de Begroting 2018.

Samenvatting: De Begroting 2018 vormt het financiële kader voor de uitvoering van de programma's in 2018 en is een nadere uitwerking van de eerste jaarschijf van de meerjarenraming in de Kadernota 2018-2027. De uitgangspunten, netto lasten en grondslagen voor heffing zijn geactualiseerd op basis van voortschrijdend inzicht. De volgende conclusies kunnen worden getrokken:

- Ondanks de forse investeringen in een veilige delta en de toenemende risico's wordt er vastgehouden aan een gematigde ontwikkeling van de lasten voor burgers en bedrijven: de afgesproken voorbeeldprofielen voor huishoudens en bedrijven blijven binnen de gestelde norm van 2,5% + inflatie = 4,25% lastenstijging.
- De lastenontwikkeling is lager of blijft gelijk voor bijna alle voorbeeldprofielen van de Kadernota, met uitzondering van natuurterreinen en gemeenten door aanpassingen in de grondslagen.
- De Commissie BBV bestaande uit vertegenwoordigers van gemeentes, waterschappen, provincies, ministeries en accountants, adviseert vanwege het inzicht, de eenvoud en transparantie om geen rente meer toe te rekenen aan reserves en voorzieningen en vervolgens door te belasten aan de taakvelden. In de begroting 2018 is dit als zodanig verwerkt.

Gelijktijdig met de Begroting 2018 worden de belastingverordeningen, het investeringsplan 2018 inclusief de projectenlijsten ter mandatering aan het dagelijks bestuur als separate agendapunten aangeboden.

Advies: Het algemeen bestuur stemt in met:

1. de Begroting 2018;
2. een onttrekking van € 3.478.110 uit de egaliseringsreserve Watersysteembeheer;
3. een onttrekking van € 2.102.297 uit de egaliseringsreserve Zuiveringsbeheer;
4. een toevoeging van € 680.245 aan de bestemmingsreserve DFB Watersystemen;
5. een toevoeging van € 791.473 aan de bestemmingsreserve DFB Zuiveringsbeheer;
6. een onttrekking van € 1.932.922 uit de bestemmingsreserve DFB Watersystemen;
7. een onttrekking van € 941.979 uit de bestemmingsreserve DFB Zuiveringsbeheer;
8. vaststelling van het subsidieplafond voor het verstrekken van subsidies volgens de regeling "Aanpak van emissies uit diffuse bronnen" voor 2018 op € 36.000;
9. met ingang van 2018 geen rente meer toe te rekenen aan reserves en voorzieningen.

Bespreking in:	Vergaderdatum:
☒ Directieteam	24 oktober 2017
☐ Overlegvergadering	
☒ Dagelijks Bestuur	31 oktober 2017
☒ Voorbereidingscommissie Financiële Zaken	9 november 2017
☒ Besluitvormend AB	29 november 2017
☒ Bijlage(n) bij het besluit Begroting 2018	17IT029186
-- Achtergronddocument(en) Goedgekeurde begroting 2018 Aquon Goedgekeurde begroting 2018 BWB Goedgekeurde begroting 2018 HWH Goedgekeurde begroting 2018 NBWB Goedgekeurde begroting 2018 Unie van Waterschappen Verslag Voorbereidingscommissie Financiële Zaken 9 november 2017	17IN019541 17IN021947 17IN026413 17IN012077 17IN024321 17IT031717

Aanleiding

Het waterschap is wettelijk verplicht om jaarlijks een meerjarenraming op te stellen die de koers en financiële kaders weergeeft. Het waterschap legt dit vast in de Kadernota met een tienjarige doorkijk. De Kadernota vormt samen met het Waterbeheerplan 2016-2021 het belangrijkste kaderstellende document voor de bestuursperiode. De voorliggende Begroting 2018 is een nadere uitwerking van het eerste jaar uit de meerjarenraming van de Kadernota 2018-2027.

Beoogd effect

Het algemeen bestuur autoriseert met het vaststellen van de Begroting 2018 het financiële kader voor de uitvoering van de programma's, alsmede de dekkingsmiddelen die zijn opgenomen in de begroting naar kostendragers.

Gelijktijdig met de Begroting 2018 worden de goedgekeurde begrotingen van de verbonden partijen Aquon en BWB ter kennisname aangeboden. Voor de overige verbonden partijen is thans nog geen goedgekeurde begroting beschikbaar. Deze worden derhalve later aangeboden. De begrote (concept)exploitatieresultaten van alle verbonden partijen zijn verwerkt in de Begroting 2018 van het waterschap.

Argumenten

1. De lasten blijven niet binnen de kaders van de Kadernota.

Het verwachte bedrijfsresultaat van de voorliggende Begroting 2018 is € 6.984.000 negatief.

De totale bruto lasten zijn € 1.726.000 nadelig ten opzichte van de Kadernota.

De verwachte bijdrage aan De Dommel (voor het zuiveren van afvalwater) is hoger dan de kadernota. Hier staat een extra opbrengst tegenover op programma 9000 Dekkingsmiddelen. De bijdrage SNB is per saldo hoger. Enerzijds is er sprake van een voordeel vanwege het besluit de afschrijvingstermijn van de fabriek te verlengen met 4 jaar. Anderzijds zijn de lasten hoger door de vertraging van de levering van fosfaat en een hogere slibaanvoer van aandeelhouders en de daarmee gepaard gaande hogere externe verwerkingskosten. De baten zijn € 17.000 hoger.

Verwacht bedrijfsresultaat 2018 (bedragen x € 1.000)	Begroting 2017	Kadernota 2018	Begroting 2018
Totale bruto lasten ¹	141.713	144.803	146.529
Totale baten (incl. bijdrage provincie N-B)	-139.143	-139.380	-139.397
Verwacht Jaarresultaat	+2.570	+5.423	+7.132
Onttrekking egaliseringsreserve CBL	-1.589	-149	-149
Verwacht Bedrijfsresultaat	+981	+5.274	+6.984

(+ = nadelig / - = voordelig)

Het resultaat van € 6.984.000 wordt als volgt gedekt:

Verwachte dekking bedrijfsresultaat 2018 (bedragen x € 1.000)	Kadernota 2018	Begroting 2018
Toevoeging financiële meevallers aan de bestemmingsreserve DFB	1.472	1.472
Onttrekking uit de egaliseringsreserve Watersysteembeheer	-3.189	-3.478
Onttrekking uit de egaliseringsreserve Zuiveringsbeheer	-682	-2.102
Onttrekking uit de bestemmingsreserve DFB	-2.875	-2.875
Totaal dekking resultaat	-5.274	-6.984

¹ Bruto lasten zijn de totale kosten van het waterschap. Netto lasten zijn de bruto lasten verminderd met de overige opbrengsten (niet zijnde belastingopbrengsten).

De Begroting 2018 resulteert in de volgende resultaten en dekking per taak:

Verwacht resultaat en dekking per taak (bedragen x € 1.000)	Water-systeem-beheer	Zuiverings-beheer	Vaarwegen-beheer	Totaal
Netto lasten	67.844	63.887	1.345	133.076
Opbrengst verontreinigingsheffing	-252			-252
Heffingen/omslagen	-62.792	-61.555		-124.347
Ottrekking egalisereserve CBL	-70	-79		-149
Bijdrage Provincie			-1.345	-1.345
Resultaat per taak 2018	+4.731	+2.253	0	+6.984
Toevoeging bestemmingsreserve DFB (financiële meevallers) ²	+680	+791	0	+1.472
Ottrekking bestemmingsreserve DFB ⁴	-1.933	-942	0	-2.875
Ottrekking egalisereserve	-3.478	-2.102	0	-5.580
Dekking resultaat per taak 2018	-4.731	-2.253	0	-6.984

2. De tarieven blijven binnen de kaders van de Kadernota

Het tarief voor de zuiveringsheffing 2018 wordt gelijk gehouden aan het tarief voor de zuiveringsheffing 2017, dit conform afspraak Kadernota 2018-2027.

De tarieven voor de watersysteemheffing zijn ten opzichte van de Kadernota gedaald of gelijk gebleven voor de categorieën ingezetenen, gebouwd en natuurterreinen.

Voor de categorieën ongebouwd openbare wegen en overig ongebouwd zorgt de laststijging van de taak watersysteembeheer voor een geringe stijging van het tarief ten opzichte van de kadernota.

Heffing (bedragen in €)	Begroting 2017	Kadernota 2018	Begroting 2018
Watersysteemheffing			
- ingezetenen	54,19	57,55	57,24
- gebouwd (basis 2.500) ³	0,879	0,931	0,926
- natuur	4,00	4,19	4,19
- ongebouwd openbare wegen	173,60	186,43	186,50
- overig ongebouwd	49,60	53,27	53,29
Zuiveringsheffing/verontreinigingsheffing	52,74	52,74	52,74

3. Ondanks de forse investeringen in een veilige delta en de toenemende risico's wordt er vastgehouden aan een gematigde ontwikkeling van de lasten voor burgers en bedrijven: de afgesproken voorbeeldprofielen voor huishoudens en bedrijven blijven binnen de gestelde norm van 2,5% + inflatie = 4,25% lastenstijging.

De lastenontwikkeling daalt of blijft gelijk voor bijna alle voorbeeldprofielen van de Kadernota, met uitzondering van natuurterreinen en gemeenten. Op basis van de bovenstaande belastingtarieven is de totale lastendruk per groep als volgt:

² De toevoegingen en otrekkingen aan de bestemmingsreserve DFB worden apart voorgelegd. Reserves ontstaan, worden gevoed, opgeheven of verminderd door aparte besluiten van het algemeen bestuur.

³ Met ingang van 1 januari 2009 is het tarief een vast percentage van de WOZ-waarde. Voor 2018 is het tarief 0,0370% t.o.v. 0,0352% voor 2017.

Voorbeeldaanslagen (bedragen in €)	Begroting 2017	Kadernota 2018	Begroting 2018	% 2018 t.o.v. 2017
Huishoudens				
Meerpersoons huishouden, huurwoning, 3 v.e.	€ 212,41	€ 215,76	€ 215,44	+1,4%
Eenpersoonshuishouden, huurwoning, 1 v.e.	€ 106,93	€ 110,29	€ 109,97	+2,8%
Meerpersoons huishouden, koopwoning, € 200.000, 3 v.e.	€ 282,71	€ 290,23	€ 289,51	+2,4%
Eenpersoons huishouden, koopwoning, € 200.000, 1 v.e.	€ 177,23	€ 184,76	€ 184,04	+3,8%
Bedrijven				
Natuurterreinen, 1000 ha	€ 3.999,46	€ 4.188,84	€ 4.190,78	+4,8%
Agrarisch bedrijf, € 400.000, 40 ha grond, 3 v.e.	€ 2.282,78	€ 2.437,79	€ 2.437,79	+6,8%
Gemeente, 600 ha wegen	€ 104.160,31	€ 111.858,00	€ 111.900,89	+7,4%
Groothandel, € 2.400.000, 7 v.e.	€ 1.212,84	€ 1.262,88	€ 1.257,99	+3,7%
Productiebedrijf voedingsmiddelen, € 12.000.000, 300 v.e.	€ 20.040,21	€ 20.289,18	€ 20.264,74	+1,1%

4. Het waterschap slaagt er in de stijging van de belastingen beperkt te houden en te werken aan een gezonde schuldpositie.

In de Kadernota 2017-2026 heeft het waterschap beleid ontwikkeld ter verbetering van de schuldpositie. vanaf de Begroting 2017 zijn er duurzame maatregelen genomen om de groei van de schulden te beperken. Deze maatregelen leiden tot een lagere schuldpositie, maar ook tot een tijdelijke toename van de lasten. Om deze extra lasten op te kunnen vangen is de bestemmingsreserve 'duurzaam financieel beleid' gevormd. In 2018 worden de verwachte incidentele baten aan de reserve toegevoegd, het gaat om een bedrag van € 1,5 miljoen. Om de hogere lasten in 2018 te dekken die ontstaan als gevolg van de maatregelen, wordt vervolgens € 2,9 miljoen aan de reserve onttrokken.

5. Het weerstandsvermogen is ruim voldoende in relatie tot de risico's

In 2017 heeft een risicoanalyse (inventarisatie en kwantificeren van de risico's) plaatsgevonden om te beoordelen of de omvang van reserves voldoende is. Uit het rapport is gebleken dat het weerstandsvermogen voornamelijk 'ruim voldoende' is maar dat het de komende jaren daalt naar een 'voldoende' niveau in 2025, conform het door het bestuur vastgestelde reserve- en voorzieningenbeleid.

6. Het subsidieplafond moet jaarlijks worden vastgesteld door het algemeen bestuur.

Voor de subsidieregelingen die genoemd worden in de Subsidieverordening waterschap Brabantse Delta, wordt in de begroting het maximum beschikbaar gestelde bedrag voor het begrotingsjaar vastgesteld. Voor het verstrekken van subsidies volgens de regeling "Aanpak van emissies uit diffuse bronnen" wordt voor het jaar 2018 € 36.000 beschikbaar gesteld.

7. Geen rente meer toe te rekenen aan reserves en voorzieningen.

Met ingang van 2018 wordt voorgesteld om geen rente eigen financieringsmiddelen meer te berekenen. Dat is als zodanig in de begroting verwerkt. Het toerekenen van rente eigen financieringsmiddelen is een methodiek waarbij een fictieve rente wordt berekend over de reserves en voorzieningen. Deze rente wordt vervolgens als rentekosten in de begroting en realisatiecijfers opgenomen en toegerekend aan de activa. Vervolgens wordt de rente tegelijkertijd, voor zover deze geen betrekking heeft op voorzieningen die op basis van contante waarde worden gewaardeerd, als opbrengsten verantwoord op beleidsveld 9000 Dekkingsmiddelen en Saldo.

Dit voorstel vindt zijn aanleiding in een advies van de commissie BBV. Deze commissie bestaat uit vertegenwoordigers van gemeentes, waterschappen, provincies, ministeries en accountants en adviseert over de verslaggevingsregels voor decentrale overheden. In de notitie "Rente 2017" adviseert de commissie BBV om geen rente toe te rekenen aan reserves en voorzieningen met de volgende argumentatie:

"Alhoewel in het BBV de mogelijkheid vooralsnog blijft bestaan om een rentevergoeding (of een vergoeding voor de inflatie) over het eigen vermogen en de voorzieningen te berekenen en deze door te belasten aan de taakvelden, adviseert de Commissie BBV vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie deze systematiek niet (meer) toe te passen"

Kanttekeningen en risico's

De kanttekeningen en risico's worden benoemd en toegelicht in de nota financieel beheer, die in de Begroting 2018 is opgenomen.

Financiële dekking

De financiële gevolgen zijn bij de paragraaf Argumenten in beeld gebracht. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de nota financieel beheer, hoofdstuk 1 van de Begroting 2018.

Uitvoering

De in de begroting opgenomen programmaplannen en investeringen worden in 2018 uitgevoerd. De begroting vormt het geautoriseerd, inhoudelijk en financieel kader waarbinnen de bedrijfsuitoefening moet plaatsvinden.

Gelijktijdig met de Begroting 2018 worden de belastingverordeningen, het investeringsplan 2018 en de projectenlijsten ter mandatering aan het dagelijks bestuur als separate agendapunten aangeboden.

Communicatie

- In de Waterschapswet is bepaald dat het dagelijks bestuur de ontwerpbegroting met toelichting aan het algemeen bestuur aanbiedt.
- De voorbereidingscommissie Financiële Zaken (9 november 2017) brengt ter voorbereiding van de Begroting van het waterschap financieel-technisch advies uit aan het dagelijks bestuur.
- De Begroting 2018 en bijbehorende stukken moeten, zodra zij verstrekt zijn aan het algemeen bestuur, ten minste 2 weken ter inzage worden gelegd voor belanghebbenden. De begroting is ook te downloaden van de website van het waterschap.
- Het algemeen bestuur zal de begroting in de AB-vergadering van 29 november 2017 behandelen en vervolgens vaststellen.
- Na vaststelling van de begroting wordt deze binnen twee weken verstrekt aan de Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant. Voor de medewerkers wordt de begroting op Waterweb geplaatst.

Relatie met beleidsvelden

- Winnend Samenwerken in Brabant

De geraamde besparingen als gevolg van de Brabantse samenwerking zijn in de Begroting 2018 verwerkt.

- Bijdrage aan doelen voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

In de begroting 2018 worden bij het behalen van de doelstellingen, programma's en producten diverse MVO-doelen nagestreefd en gerealiseerd.